

AMB TOTA LA PROPIETAT DE LA LLEI

Per als profans, la lectura sencera de l'articulat d'una llei, punt per punt, sempre aclapara una mica. O molt. Depèn de l'abast de les prescripcions.

En el cas de la recent Llei de Propietat Intel.lectual, que ha de substituir la que ha estat en vigor des del 10 de gener de 1879 (bona marca de supervivència!) resulta que és importantíssima per a molts ciutadans pertanyents a la soferta classe que, benignament, qualifiquem de creadors en el terreny de l'esperit.

Per la part que me'n pugui tocar, he llegit atentament les recents disposicions. En principi, m'ha fet l'efecte que ho han previst tot. Des del punt de vista legal, crec que l'"autor" queda puntualment protegit. Les previsions hi són totes i no veig que als legisladors els hagi passat per alt cap aspecte que pugui deixar desemparats els autors.

Però una cosa són les previsions i una altra, ben diferent, les facilitats en aplicar-les. Un dels punts conflictius entre els creadors i els editors -en qualsevol dels sistemes de reproducció i difusió- és el control de vendes i de tiratges o de còpies. La llei especifica que els autors tenen el dret d'efectuar aquest control. Però com? Els tràmits legals eren -i temo que continuaran éssent-ho- conflictius i costosos, estan destinats fatalment a enrarir les relacions entre dos col.lectius que es necessiten mútuament: els autors i els editors.

En tota la meva vida (i en el meu entorn) només he conegut el cas d'un escriptor que es va prendre la feinada de demanar una actuació judicial -amb notari inclòs- per verificar si les dades que li donava l'editor corresponien a la realitat. Fou una

operació poc rendible: l'editor devia a l'autor una quantitat no declarada. Però la diferència no arribava a cobrir les despeses judicials i, per torna, les dues parts van quedar enemistades, amb una hostilitat que no pagava el tret.

Pot semblar que la llei ho ha tingut tot en compte, amb la creació d'unes anomenades "Entitats de gestió". Tanmateix, no veig prou clar de quina manera aquests organismes de futura creació hauran de substituir les societats d'autors o les associacions professionals de les distintes branques. Potser la llei ho puntualitza i jo no he sabut captar. En tot cas, hauria de quedar ben clar, sense deixar cap dubte.

En el terreny ideal, la llei es revesteix de modernitat i s'ocupa dels nous sistemes de reproducció, del dret de seqüència de les obres d'art, del cànon de reprografia clandestina, de les fotocòpies i de tots els procediments susceptibles de fomentar la pirateria. Això està molt bé, però no pot evitar l'escepticisme. Les tècniques de reproducció progressen més de pressa que no pas les lleis per controlar-les. Jo diria que, en aquest punt, tenim una mala peça al teler.

En resum crec que, com en totes les relacions humanes, els tractes entre creadors i difusors aniran bé si aconseguen de basar-se en una bona fe mútua. Amb una bona llei, és clar, que vetlli per la netedat del joc. Com en tot. Com sempre.

Per acabar, voldria fer un petit repic de campanes al vol: la nova llei de Propietat Intel·lectual suprimeix l'IVA per a escriptors, artistes plàstics i col·laboradors de premsa gràfics i literaris. Amb un profund respir, podem afirmar que ens hem tret un mort de sobre.

Pere Calders.